

Οδηγός για την αποδοχή και την αποποίηση κληρονομιάς

ΣΕΛ.
44-47

ΤΑ ΝΕΑ, Διεύθυνση: ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΣΥΓΓΡΟΥ 340

Τηλέφωνο: 2107547000, Email: info@tanea.gr, Σελίδες: 1,44-47, Εμβαδό: 399261

Φορολογικά

ΤΗΣ ΜΑΡΙΑΣ
ΒΟΥΡΓΑΝΑ

Κληρονομιές

Πότε συμφέρει και γιατί η αποποίηση

Όλες οι κινήσεις για όσους δεν θέλουν να «κληρονομήσουν» μαζί με την περιουσία και όλα τα χρέη των θανόντων σε Εφορία και τράπεζες

Πριν από μερικά χρόνια η κατοχή ενός ακινήτου ήταν όνειρο ζωής αλλά και η πιο σύγουρη επένδυση για τους Ελληνες. Ομως στα χρόνια της κρίσης το ακίνητο από όνειρο ζωής έχει μετατραπεί σε εφιάλτη. Η κατοχή της ακίνητης περιουσίας που συνοδεύεται με φόρους και κυρίως με τον ΕΝΦΙΑ έχει γίνει δυσβάστακτη για τους φορολογούμενους. Χιλιάδες πολίτες που κληρονομούν ακίνητα επιλέγουν να αποποιθούν κληρονομιές για να γλιτώσουν από την Εφορία.

Μια βόλτα από τα ειρηνοδίκεια δόλης της χώρας αποκαλύπτει ότι το κίνημα «δεν κληρονομώ» έχει λάβει μεγάλες διαστάσεις.

Τα περισσότερα ελληνικά νοικοκυριά, κάτοχοι μικρής και μεσαίας ακίνητης περιουσίας, είναι υπερχρεωμένα

γάλης αξίας που κληρονομούν από τους γονείς και τους συγγενείς τους.

Οι φορολογούμενοι υπό το βάρος των φόρων, των χρεών και των υποχρεώσεων που συνοδεύουν τις περιουσίες αποφασίζουν να μην αποδεχτούν την κληρονομιά πρωτότονας σε αποποίηση της.

Επτά, το Δημόσιο γίνεται ο μεγαλύτερος κληρονόμος μιας περιουσίας που δεν μπορεί να αξιοποιηθεί.

ΟΙ... ΑΤΥΧΟΙ. Οι αριθμοί δείχνουν ότι η κληρονομιά που κάποτε θεωρούνταν τύχη και εύνοια και μια ενίσχυση για τις επόμενες γενιές σήμερα αποκτά εντελώς το αντίθετο νόημα.

Πολλοί φορολογούμενοι δύο μόνο φιβούνται να κληρονομίσουν αλλά και το απεύχονται, αφού οι φόροι κληρονομιάς και οι φόροι που επιβάλλονται κάθε χρόνο στα περιουσιακά στοιχεία με βασικότερο τον ΕΝΦΙΑ σε συνδυασμό με τα χρέη που μπορεί

να έχουν αφίσει οι αποβιώσαντες σε Δημόσιο και τράπεζες, καθιστούν την αποδοχή της περιουσίας απαγορευτική για τους κληρονόμους. Σε πολλές περιπτώσεις μάλιστα, οι φόροι και οι οφειλές που καλούνται να πληρώσουν οι φορολογούμενοι όπως και οι πολεοδομικές τακτοποίσεις υπερβαίνουν ακόμη και την αξία της περιουσίας που κληρονομούν. Για το λόγο αυτό επιλέγουν να την αφίσουν στο κράτος προκειμένου να μην κληρονομίσουν μαζί με την περιουσία τα χρέη των συγγενών τους αλλά και να μην βρεθούν αντιμέτωποι με την επιβολή φόρων που αδυνατούν να πληρώσουν για ακίνητα τα οποία δύσκολα θα μπορέσουν να πουλήσουν.

Η αποποίηση της κληρονομιάς είναι ο εύκολος τρόπος για να διασφαλίστε ο κληρονόμος από τα χρέη του κληρονομούμενου, από τις απαιτήσεις των δανειστών του ή ακόμη και από την υποχρέωση να φορτωθεί τα βάρη της φορολόγησης και της συντήρησης του ακινήτου. Τα περισσότερα ελληνικά νοικοκυριά, κάτοχοι μικρής και μεσαίας ακίνητης περιουσίας, είναι υπερχρεωμένα.

Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ. Η αποποίηση (αλλά και αποδοχή), από νομική άποψη, είναι μονομερής δικαιοπραξία αμετάκλητη και γίνεται στον γραμματέα του δικαστηρίου της κληρονομίας. Μπορεί όμως να ακυρωθεί συνεπεία πλάνης, απάτης, απειλής.

Δικαίωμα αποποίησης έχει κάθε κληρονόμος, είτε εκ διαθήκης είτε εξ αδιαθέτου. Μόνο το Δημόσιο δεν μπορεί να αποποιηθεί την κληρονομιά η οποία περιέχεται σ' αυτό.

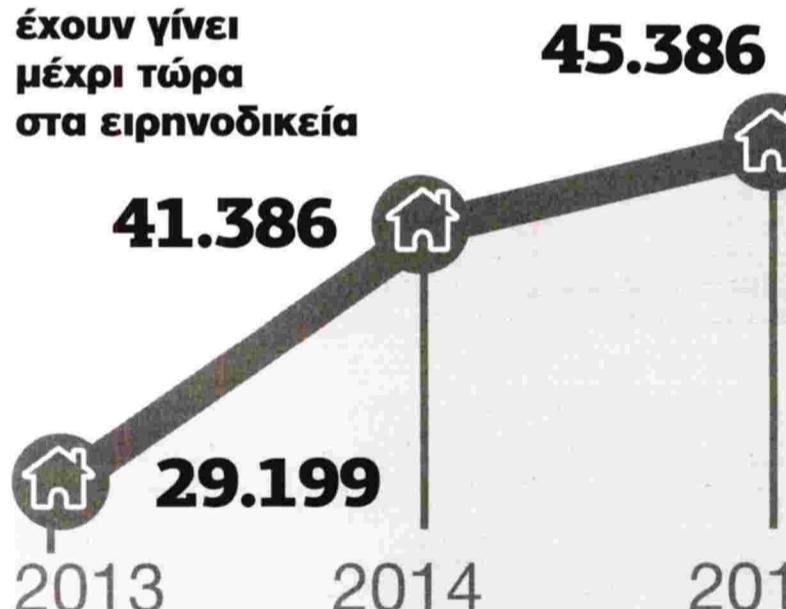
Η αποποίηση γίνεται με διάλωση στη γραμματεία του δικαστηρίου της κληρονομιάς, που είναι το ειρηνοδικείο, στην περιφέρεια του οποίου κατοικούσε ή διέμενε ο κληρονομούμενος.

ΠΡΟΦΕΣΩΜΙΕΣ. Η προθεσμία προς αποποίηση είναι τετράμηνη και αρχίζει:

Πόσες αιτήσεις

έχουν γίνει
μέχρι τώρα
στα ειρηνοδικεία

1. Από τον θάνατο του κληρονομούμενου (όταν δεν υπάρχει διαθήκη).

2. Από τη δημοσίευση της διαθήκης.

Εάν ο κληρονομούμενος είχε την κατοικία του στο εξωτερικό ή αν ο κληρονόμος διέμενε στο εξωτερικό, τότε η προθεσμία για την αποποίηση είναι ένα έτος.

Η αποδοχή και η αποποίηση κληρονομιάς δεν μπορεί να γίνει μερικώς, διαφορετικά είναι άκυρη.

Οταν ο όμως κάποιος είναι κληρονόμος εκ διαθήκης και αποποιηθεί την εκ διαθήκης κληρονομιά που περιέχεται σ' αυτόν,

μπορεί να είναι κληρονόμος εξ αδιαθέτου, ως πλησιέστερος εξ αίματος συγγενής του κληρονομούμενου, δηλαδή μπορεί να αποποιηθεί την εκ διαθήκης και να δεχθεί την εξ αδιαθέτου κληρονομιά.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Όταν ο κληρονόμος αποποιηθεί την κληρονομιά του θανόντος, τότε αυτή περιέχεται στους κληρονόμους του αποποιηθέντος. Δηλαδή το δικαίωμα της αποποίησης μεταβαίνει στους κληρονόμους του κληρονόμου.

Αν ο κληρονόμος πεθάνει πριν περάσει η

«Έκρηξη» τα τελευταία χρόνια

Τα τελευταία χρόνια οι αποποιήσεις κληρονομιών αυξήθηκαν κατά 86%. Από 29.199 που είχαν ανέλθει το 2013 εκτινάχθηκαν στις 54.422 το 2016, ενώ για φέτος εκτιμάται ότι ο αριθμός αυτός θα υπερβεί τις 100.000, καταγράφοντας νέο ρεκόρ. Η συντριπτική πλειονότητα των αιτήσεων κατατίθενται στα Ειρηνοδικεία Αθηνών και Θεσσαλονίκης.

ΣΕ ΠΟΙΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΕΙΝΑΙ ΆΚΥΡΗ

Η ΑΠΟΠΟΙΗΣΗ κληρονομιάς μπορεί να είναι άκυρη στις παρακάτω περιπτώσεις.

1. Αν ο κληρονόμος έχει ρητά ή σιωπηρά δηλώσει ότι αποδέχεται την κληρονομιά. Από τη σύνταξη απογραφής της κληρονομιάς και μόνο δεν συνάγεται τέτοια δήλωση.

2. Αν γίνει μετά την πάροδο της προθεσμίας για αποποίηση. Αν περάσει η προθεσμία, η κληρονομιά θεωρείται ότι έχει γίνει αποδεκτή. Ετοι θα πρέπει να τηρηθούν ρητά οι προθεσμίες που απαιτεί ο νόμος. Εστα και μία ημέρα καθυστέρησην να ταράξει, μπορεί να θεωρηθεί ότι έχει γίνει αποδοχή της κληρονομιάς, που σημαίνει αποδοχή και του ενεργητικού της (ακίνητα, μετρητά κ.λπ.) αλλά και του παθητικού (δάνεια, χρέος στο Δημόσιο και τα ασφαλιστικά ταμεία, χρέος προς τρίτους κ.λπ.).

3. Σε περίπτωση που ο φορολογούμενος δεν έχουν «χριστεί» νόμιμα ως κληρονόμοι. Αν για παράδειγμα φορολογούμενος είναι κληρονόμος δεύτερου βαθμού, δεν μπορεί να καταθέσει αποποίησην αν δεν αποποιηθούν πρώτα οι κληρονόμοι πρώτου βαθμού. Για παράδειγμα,

μα, φορολογούμενος πεθαίνει και αφίνει ακίνητη περιουσία και χρέον. Θα πρέπει να αποποιηθούν πρώτα τα εν ζωή τέκνα και μετά τα παιδιά τους. Αν γίνει αποποίηση των εγγονών χωρίς να έχει γίνει αποποίηση από τους εν ζωή γονείς, τότε η αποποίηση των εγγονών είναι άκυρη.

4. Αν έγινε υπό αίρεση ή προθεσμία ή για μέρος της κληρονομιάς. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι οι φορολογούμενοι δεν μπορούν να αποποιηθούν μέρος της κληρονομιάς ή να αποποιηθούν θέτοντας προϋποθέσεις.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Η αποποίηση – όπως και η αποδοχή – της κληρονομιάς είναι νομική πράξη αμετάκλητη.

Μπορεί να γίνει ακύρωση ή αποδοχή κληρονομιάς με δικαστική απόφαση αν ο κληρονόμος μπορεί να αποδείξει ότι η πράξη του έκανε ήταν κάτω από καθεστώς απειλής ή τελούσε σε πλάνο για τα πραγματικά στοιχεία της περιουσίας.

Πρέπει να κατατεθεί αγωγή στα αρμόδια για την κρίση δικαιοπραξιών δικαστηρία και να ζητηθεί η ακύρωση της δικαιοπραξίας.

Τα έξι μυστικά της διαδικασίας

1 Σε πόσο χρόνο μπορεί να αποποιηθεί ο κληρονόμος την κληρονομιά;

Ο κληρονόμος μπορεί να αποποιηθεί την κληρονομιά μέσα σε προθεσμία τεσσάρων μηνών, που αρχίζει από τότε που έμαθε το δικαίωμά του να εισέλθει στην περιουσία και τον λόγο της. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι ο χρόνος ξεκινάει από την πηρομηνία που έμαθε για την αναφορά του στην κληρονομιά. Η πηρομηνία αυτή δεν μπορεί να είναι προγενέστερη από την πηρομηνία δημοσίευσης της διαθήκης.

2 Αν υπάρχει διαθήκη, σε πόσο χρόνο μπορεί να αποποιηθεί ο κληρονόμος την κληρονομιά;

Ο κληρονόμος μπορεί να αποποιηθεί την κληρονομιά μέσα σε προθεσμία τεσσάρων μηνών, που αρχίζει από τότε που έμαθε το δικαίωμά του να εισέλθει στην περιουσία και τον λόγο της. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι ο χρόνος ξεκινάει από την πηρομηνία που έμαθε για την αναφορά του στην κληρονομιά. Η πηρομηνία αυτή δεν μπορεί να είναι προγενέστερη από την πηρομηνία δημοσίευσης της διαθήκης.

3 Αν ο κληρονόμος είναι κάτοικος εξωτερικού, σε πόσο χρόνο μπορεί να αποποιηθεί την κληρονομιά;

Αν ο κληρονόμος είναι αποδειγμένα κάτοικος εξωτερικού ή αν έμαθε το δικαίωμά του να εισέλθει στην περιουσία όταν διέμενε στο εξωτερικό, η προθεσμία αποποίησης είναι ένας χρόνος είτε από τον θάνατο (εξ αδιαθέτου κληρονόμος) είτε από τη δημοσίευση της κληρονομιάς.

4 Πώς γίνεται η αποποίηση της κληρονομιάς και σε ποιο δικαστήριο;

Η αποποίηση κληρονομιάς γίνεται στον γραμματέα του ειρηνοδικείου, στην περιφέρεια του οποίου είχε την κατοικία του ο κληρονομούμενος κατά τον χρό-

νο του θανάτου του. Η αποποίηση πρέπει να γίνει με την αυτοπρόσωπη παρουσία του κληρονόμου. Σε περίπτωση που δεν μπορεί να παραστεί, η αποποίηση γίνεται με αντιπρόσωπο που θα πρέπει να έχει ειδική πληρεξουσία (πληρεξουσίο) με συμβολαιογραφικό έγγραφο.

5 Τι συνέπειες υπάρχουν αν περάσει ο χρόνος της αποποίησης;

Εάν και εφόσον δε γίνει ρητή δηλώση αποποίησης του κληρονόμου ενώπιον του γραμματέα του ειρηνοδικείου και εντός της ως άνω αποκλειστικής προθεσμίας, εξ αντιδιαστολής σημαίνει ότι ο κληρονόμος σιωπηρά αποδέχεται την κληρονομιά και επομένως και το ενεργητικό και το παθητικό της περιουσίας του θανόντος.

6 Τι ισχύει για τα ανήλικα τέκνα και πώς μπορούν να αποποιηθούν την κληρονομιά;

Τα ανήλικα τέκνα, σύμφωνα με τον νόμο, αποδέχονται πάντα την κληρονομιά με το ευεργέτημα της απογραφής*. Μπορούν όμως να αποποιηθούν την κληρονομιά ύστερα από άδεια από το δικαστήριο επικαλούμενα τον λόγο που πρέπει να αποποιηθούν. Ο σημαντικότερος λόγος είναι τα χρέα της κληρονομιάς, τα οποία είναι συνήθως περισσότερα από το ενεργητικό της. Τη διαδικασία την κινούν οι έχοντες την επιμέλεια και γονική μέριμνα των τέκνων.

■ Ευεργέτημα απογραφής: Η διαδικασία αποδοχής της κληρονομιάς χωρίς να ενωθούν η περιουσία του θανόντος με την περιουσία του κληρονόμου. Ωστόσο, ο κληρονόμος δεσμεύεται με την ανάληψη υποχρέωσης εκκαθάρισης της κληρονομιάς ρευστοποιώντας το ενεργητικό για την αποπληρωμή των χρεών.

Ι ΤΝΩΜΗ

Πρόσεχε γιατί... θα σ' το γράψω!

Είναι πι πιο... μοδάτη «γονική απειλή» των τελευταίων ετών. Αν τα τέκνα δεν είναι «φρόνιμα», απειλούνται με την περιέλευση στην κυριότητά τους ενδός ακινήτου, που, πλέον, στις μέρες μας, κουβαλά μαζί του μόνο προβλήματα και φορο-μπλέάδες. Κάποια στιγμή, όμως, οι γεννήτορες (ή και πιο μακρινοί συγγενείς) εγκαταλείπουν τον μάταιο τούτο κόσμο και το ακίνητο περιέρχεται αναγκαστικά στους απογόνους. Τι γίνεται, όμως, όταν, όχι απλά δεν θέλεις να «μπλέξεις» με την κληρονομιά της θείας Ευλαμπίας από τα Κάτω Πετράλωνα, αλλά φιβάσαι και για τα χρέα της;

To 2013 οι αποποιήσεις κληρονομιάς σε όλη την Ελλάδα έφτασαν τις 29.200. Το 2015 ο αριθμός αυξήθηκε πάνω από 50% κι έφτασε τις 45.627. Ο πνιγμένος στα χρέα λαδός προτιμά να ξεμπερδεύει γρήγορα με μια «υπόπτη» κληρονομιά, παρά να μπλέκει στα γρανάζια της γραφειοκρατίας και, κυρίως, της πιθανότητας υπερχρέωσης. Εκείνο που ίσως δεν γνωρίζει, όμως, είναι η δυνατότητα που παρέχει ο νόμος για αποδοχή της κληρονομιάς μεν, αλλά με το «ευεργέτημα της απογραφής» δε, όπως είναι ο ακριβής όρος του Αστικού Κώδικα. Δηλαδή, να μετρηθούν τα χρέα του θανόντος, να πληρωθούν από την κληρονομιά και δι. τι μενίνε να περιέλθει στον κληρονόμο. Αν, πάλι, δεν μενίνε τίποτα, τότε ο κληρονόμος δεν θα ευθύνεται με την προσωπική του περιουσία, όπως θα συνέβαινε στην περίπτωση της απόδοσης.

Αν όμως, κάποιος δεν θέλει επ' ουδενί να «μπλέξει», ή είναι βέβαιος πως ο θανάτος ήταν πνιγμένος στα χρέα, τότε το καλύτερο που έχει να κάνει, μέσα σε τέσσερις μήνες από τότε που θα μάθει για τον θάνατο, είναι να πάει στο Ειρηνοδικείο του τόπου της τελευταίας κατοικίας του θανόντος και να δηλώσει ότι αποποιείται την κληρονόμια. Ποιοι, όμως, πρέπει να πάνε; Πρώτα τα παιδιά/εγγόνια και ο/η σύζυγος. Μετά οι γονείς (αν υπάρχουν), τα αδέλφια και τα ανίψια του. Μετά παππούδες/γιαγιάδες (σπανιότερο) και την προπαπούδης/προγιαγιάδες (σπανιότερο) και τα παιδιά τους (δηλαδή ξαδέρφια του θανόντος) και την προπαπούδης/προγιαγιάδες (σπανιότερο) και τα παιδιά τους (δεύτερα ξαδέρφια). Αν δεν υπάρχει μόνο η σύζυγος να αποποιηθεί. Τέλος, καλείται το Δημόσιο, το οποίο δεν έχει δικαίωμα αποποίησης, ούτε φυσικά, μ

Κληρονομιές

Ο βαθύς συγγένειας κλειδί για τον φόρο

Οσο πιο κοντινή ήταν η σχέση με τον θανόντα τόσο μικρότερο θα είναι το ραβασάκι από την Εφορία

Ο φόρος κληρονομιάς εξαρτάται άμεσα από τον βαθμό συγγένειας του κληρονόμου με τον θανόντα, αλλά και την αξία της κληρονομούμενης περιουσίας. Οσο πιο κοντινή ήταν η συγγένεια των δύο τόσο μικρότερος είναι ο φόρος κληρονομιάς που θα κληθεί να πληρώσει ο κληρονόμος. Σε περιπτώσεις που υπάρχει συγγένεια μεταξύ κληρονόμων και κληρονομούμενου και ανάλογα με τον βαθμό αυτής, υπάρχει αφορολόγητο όριο. Μάλιστα, όταν κληρονόμος είναι σύζυγος (ύστερα από 5 χρόνια γάμου) ή ανήλικο παιδί, τότε απαλλάσσεται από τον φόρο κληρονομιάς περιουσία που η αξία της φθάνει έως 400.000 ευρώ. Η περιουσία που απομένει μετά το αφορολόγητο όριο φορολογείται κλημακωτά με συντελεστές που ξεκινούν από 1% και φθάνουν το 40%, ανάλογα με την κατηγορία στην οποία ανήκουν οι κληρονομούμενοι. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει συγγένεια μεταξύ των κληρονόμων και του κληρονομούμενου (εξωτικό), ο κληρονομιά δεν έχει αφορολόγητο όριο.

ΟΙ ΣΧΕΣΕΙΣ. Οι δικαιούχοι της κληρονομιάς, ανάλογα με τη συγγενική τους σχέση προς τον κληρονομούμενο, κατατάσσονται σε τρεις κατηγορίες Α', Β' και Γ':

■ Στην Α' κατηγορία υπάγονται: οι ή η σύζυγος του κληρονομούμενου, οι κατόντες πρώτου βαθμού δηλαδή, τα παιδιά από νόμιμο γάμο, παιδιά χωρίς γάμο έναντι της μπτέρας, παιδιά αναγνωρισθέντα εκούσια ή δικαιοτικά έναντι του πατέρα, νομιμοποιηθέντα με επιγενόμενο γάμο ή δικαιοτικά έναντι και των δύο γονέων.

■ Στην Β' κατηγορία υπάγονται: οι κατόντες εξ αίματος τρίτου βαθμού (γονείς) και οι ανιόντες εξ αίματος πρώτου βαθμού (γονείς). ■ Στην Γ' κατηγορία υπάγονται: οι κατόντες εξ αίματος τρίτου και επόμενων βαθμών, οι ανιόντες εξ αίματος δεύτερου και επομένων βαθμών, οι αδελφοί (αμφιθαλείς ή ετεροθαλείς), οι συγγενείς εξ αίματος τρίτου βαθμού εκ πλαγίου, οι πατριοί και οι μπτρές, τα τέκνα από προγούμενο γάμο τους Α' κατηγορίας.

Η περιουσία που απομένει μετά το αφορολόγητο όριο φορολογείται κλημακωτά με συντελεστές που ξεκινούν από 1% και φθάνουν το 40%

συζύγου, τα τέκνα εξ αγχιστείας (γαμπροί - νύφες), οι ανιόντες εξ αγχιστείας (πεθεροί - πεθερές). ■ Στην κατηγορία Γ' υπάγεται οποιοσδήποτε άλλος εξ αίματος ή εξ αγχιστείας συγγενής του κληρονομούμενου ή εξωτικός.

ΤΑ ΜΥΣΤΙΚΑ. Οι φορολογούμενοι που κληρονομούν περιουσία θα πρέπει να γνωρίζουν τα εξής:

1. **Υποβολή δήλωσης:** Υπόχρεος για την υποβολή της δήλωσης φόρου κληρονομιάς είναι ο κληρονόμος ή ο νόμιμος αντιπρόσωπος του.

2. **Προθεσμία:** Η δήλωση φόρου κληρονομιάς πρέπει να υποβληθεί μέσα σε έξι μήνες από την ημέρα πάροδου της δηλώσης, αν αυτός δεν υπέβαινε δηλώση, πάντα σε έναν χρόνο από την ημέρα πάροδου της δηλώσης απεβίωσε στην άλλοδαπή ή οι κληρονόμοι ή οι κληροδόχοι διέμεναν κατά τον χρόνο θανάτου στην άλλοδαπή. Η προθεσμία αρχίζει από τον θάνατο του κληρονομούμενου ή τη δημοσίευση της διαθήκης ή τη δημοσίευση της τελεσίδικης απόφασης που κηρύσσει την αφάνεια ή τον θάνατο του υπόχρεου σε δηλώση, αν αυτός δεν υπέβαινε δηλώση, πάντα σε έναν χρόνο από την ημέρα πάροδου της δηλώσης απεβίωσε στην άλλοδαπή ή οι κληρονόμοι ή οι κληροδόχοι διέμεναν κατά τον χρόνο θανάτου στην άλλοδαπή.

3. **Δικαιολογητικά:** Τα δικαιολογητικά που απαιτούνται κατά την υποβολή δηλώσεων φόρου κληρονομιάς είναι τα εξής:

■ Ληξιαρχική πράξη θανάτου.

■ Αντίγραφο διαθήκης.

■ Κληρονομπτήριο ή πιστοποιητικό της αρμόδιας δημοτικής ή κοινοτικής Αρχής περί του είδους και του βαθμού συγγενείας προς τον κληρονομούμενο.

■ Πιστοποιητικό του γραμματέα του ειρηνοδικείου περί μη δημοσιεύσεως νεότερης διαθήκης ή περί μη δημοσιεύσεως διαθήκης στην περίπτωση της εξ αδιαθέτου διαδοχής.

■ Πιστοποιητικό για την πλικά του επικαρπωτή, όταν για την προσδιορισμό της αξίας λαμβάνεται υπόψη η πλικά αυτού.

■ Εγγραφο νομιμοποίησεως, σε περίπτωση πληρεύσουσιου.

■ Τα έγγραφα που αποδεικνύουν τη μετάθεση του χρόνου γένεσης της φορολογικής υποχρέωσης.

■ Αποδεικτικά χρέων της κληρονομιάς (σχετικό άρθρο 67 του Κώδικα).

4. **Αριθμία ΔΟΥ:** Η δήλωση φόρου κληρονομιάς υποβάλλεται στη ΔΟΥ της κατοικίας του κληρονομούμενου ή στη ΔΟΥ κατοίκων εξωτερικού, αν ο κληρονομούμενος ήταν κάτοικος αλλοδαπής. Αν όμως ο κληρονομούμενος είχε την κατοικία του στην αλλοδαπή ήταν πάντα στην Ελλάδα, αριθμία είναι η ΔΟΥ του τόπου θανάτου. Ως κατοικία του κληρονομούμενου θεωρείται αυτή που προκύπτει από το ΑΦΜ αυτού.

5. **Οι δόσεις του φόρου:** Ο φόρος κληρονομιάς καταβάλλεται σε 12 ίσες δημηνιαίς δόσεις των 500 ευρώ. Αν ο κληρονόμος είναι ανήλικος, ο αριθμός των δόσεων διπλασιάζεται, με την προϋπόθεση ότι κάθε δόση δεν θα είναι μικρότερη των 500 ευρώ, πλην της τελευταίας.

6. **Χρόνος φορολογίας:** Κατά κανόνα, χρόνος φορολογίας είναι ο χρόνος θανάτου. Ο χρόνος φορολογίας μετατίθεται σε μεταγενέστερο του θανάτου χρονικό σημείο αυτοδίκαια στις περιπτώσεις αναβλητικής αίρεσης, επιδικίας περί το κληρονομικό δικαίωμα ή περί την κληρονομιά, διαχωρισμού επικαρπίας από την κυριότητα κ.λπ. ή με απόφαση του προϊσταμένου της αρμόδιας ΔΟΥ.

7. **Παραγραφή:** Το δικαίωμα του Δημοσίου για επιβολή φόρου κληρονομιάς παραγράφεται μετά την πάροδο 10 ετών αν υποβλήθηκε δηλώση ή 15 ετών αν δεν υποβλήθηκε δηλώση.

Σημείωση: Μετά τις 26/1/2010, όταν κληρονόμος είναι σύζυγος ή ανήλικο τέκνο του κληρονομούμενου, απαλλάσσεται από τον φόρο κληρονομιάς αξία κληρονομιάς περιουσίας μέχρι 400.000 ευρώ για κάθε κληρονόμο (με αντίστοιχο περιορισμό των κλημακίων υπολογισμού του φόρου της Α' κατηγορίας).

Η περιουσία που απομένει μετά το αφορολόγητο όριο φορολογείται κλημακωτά με συντελεστές που ξεκινούν από 1% και φθάνουν το 40%

Οι κλημακές υπολογισμού του φόρου

(σε ευρώ)

A' ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ

Κλημακά	Συντελεστής κλημακίου (%)	Φόρος κλημακίου	Φορολογητέα περιουσία	Φόρος που αναλογεί
150.000	-	-	150.000	-
150.000	1	1.500	300.000	1.500
300.000	5	15.000	600.000	16.500
Υπερβάλλον	10			

Στην Α' κατηγορία υπάγονται:

- Ο ή η σύζυγος του κληρονομούμενου
  - Οι κατόντες πρώτου βαθμού, δηλαδή τα τέκνα από νόμιμο γάμο, τέκνα χωρίς γάμο έναντι της μπτέρας, τέκνα αναγνωρισθέντα εκούσια ή δικαιοτικά έναντι του πατέρα, νομιμοποιηθέντα με επιγενόμενο γάμο ή δικαιοτικά έναντι και των δύο γονέων
  - Οι κατόντες εξ αίματος δεύτερου βαθμού (εγγονοί)
  - Οι ανιόντες εξ αίματος πρώτου βαθμού (γονείς)
- Καθιερώθηκε ειδικό αφορολόγητο φόρου κληρονομιάς 400.000 ευρώ για τον επιζώντα σύζυγο (ύστερα από 5 έτη γάμου) και τα ανήλικα τέκνα του

B' ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ

Κλημακά	Συντελεστής κλημακίου (%)	Φόρος κλημακίου	Φορολογητέα περιουσία
30.000	-	-	30.000
70.000	5	3.500	100.000
200.000	10	20.000	300.000
Υπερβάλλον	20		

Οι απαλλαγές και τα όρια

Πρώτη κατοικία

Οι φορολογούμενοι που αποκτούν πρώτη κατοικία με κληρονομιά σε πολλές περιπτώσεις δεν πληρώνουν φόρο κληρονομιάς καθώς τα αφορολόγητα ποσά που ισχύουν είναι υψηλά. Η απαλλαγή παρέχεται για αξία κατοικίας μέχρι 200.000 ευρώ για κάθε ανήλικο ή άγαμο κληρονόμο και μέχρι 250.000 ευρώ για έγγαμο ή γ' αυτόν που έχει συνάψει σύμφωνο συμβίωσης. Η απαλλασσόμενη αξία για τον έγγαμο ή το συνάψαντα σύμφωνο συμβίωσης προσαυξάνεται κατά 25.000 ευρώ για καθένα από τα δύο πρώτα τέκνα του και κατά 30.000 ευρώ για το τρίτο και καθένα από τα επόμενα τέκνα του.

Στο ποσό της απαλλαγής περιλαμβάνεται και η αξία μιας θέσης στάθμευσης αυτοκινήτου και ενδικά αποθηκευτικού χώρου για επιφάνεια εκάστου έως 20 τ.μ., εφόσον βρίσκονται στο ίδιο ακίνητο και αποκτώνται ταυτόχρονα.

Οικόπεδο

Χορηγείται απαλλαγή για οικόπεδο αξίας μέχρι 50.000 ευρώ για κάθε ανήλικο ή άγαμο κληρονόμο και μέχρι 100.000 ευρώ για κάθε έγγαμο ή συνάψαντα σύμφωνο συμβίωσης κληρονόμο. Η απαλλασσόμενη αξία για τον έγγαμο ή τον συνάψαντα σύμφωνο συμβίωσης προσαυξάνεται κατά 10.000 ευρώ για καθένα από τα δύο πρώτα τέκνα του και κατά 15.000 ευρώ για το τρίτο και καθένα από τα επόμενα τέκνα του. Τα παραπάνω ισχύουν εφόσον στο δικαιούχο κληρονόμο ή κληροδόχο περιέρχεται ένα οικόπεδο εξ ολοκλήρου και κατά πλήρη κυριότητα και όχι ποσοστό εξ αδιαιρέτου.

Προϋποθέσεις

Ο κληρονόμος (σύζυγος ή τέκνο του κληρονομούμενου) για να απαλλαγεί από τον φόρο κληρονομιάς για την πρώτη κατοικία θα πρέπει να μην έχει δικαίωμα πλήρους κυριότητας ή επικαρπίας ή οίκοπος σε άλλη κατοικία ή ιδανικό μερίδιο κατοικίας που πληροί τις στεγαστικές ανάγκες της οικογένειας ή δικαίωμα πλήρους κυριότητας επί οικοπέδου οικοδομήσιμου ή επί ιδανικού μεριδίου οικοπέδου, στα οποία αντιστοιχεί εμβαδόν κτίσματος που πληροί τις στεγαστικές του ανάγκες και βρίσκονται σε δύμο ή κοινότητα με πληθυσμό άνω των 3.000 κατοίκων. Οι στεγαστικές ανάγκες θεωρείται ότι καλύπτονται αν το συνολικό εμβαδόν των ανωτέρω ακινήτων (και των λοιπών αντίστοιχων κληρονομιάίων ακινήτων) είναι 70 τ.μ. προσαυξανόμενα κατά 20 τ.μ. για καθένα από τα δύο πρώτα τέκνα και κατά 25 τ.μ. για το τρίτο και καθένα από τα επόμενα τέκνα του δικαιούχου.

ΓΝΩΜΗ

Ειδικές περιπτώσεις

Είναι γνωστό ότι ο φόρος κληρονομιάς υπολογίζεται ανάλογα με τη συγγενική σχέση που έχει ο κληρονόμος με τον θανόντα. Υπάρχουν όμως και περιπτώσεις που είτε το αφορολόγητο είναι μεγαλύτερο είτε ο κληρονόμος δεν πληρώνει φόρο.

Για παράδειγμα, από το 2010 ισχύει μια σημαντική διάταξη που προβλέπει ότι όταν ο κληρονόμος είναι ο/η σύζυγος (πάνω από 5 χρόνια γάμου) ή είναι το ανήλικο τέκνο του, τότε απαλλάσσεται από τον φόρο κληρονομιάς με αξία κληρονομιάς περιουσίας μέχρι 400.000 ευρώ.

Υστερά από αυτό το μεγάλο αφορολόγητο όριο η περιουσία που απομένει φορολογείται με συντελεστές από 1% έως 10%. Εποι, για μια κληρονομιά αξίας 500.000 ευρώ η σύζυγος θα πληρώσει φόρο 1.000 ευρώ, αφού για την αξία των 400.000 ευρώ ισχύει ο ειδικός αφορολόγητος, ενώ για την υπόλοιπη αξία των 100.000 ευρώ επιβάλλεται φόρος με συντελεστή 1% ($100.000 \times 1\% = 1.000$ ευρώ).

Επίσης, κάτω από προϋπόθεσης ο κληρονόμος (σύζυγος ή τέκνο του κληρονομούμενου) μπορεί να κερδίσει απαλλαγή από τον φόρο χρηματοποιώντας την απαλλαγή για την απόκτηση πρώτης κατοικίας. Οι κληρονόμοι θα πρέπει να μην έχουν κανένα δικαίωμα επί ακινήτου (πλήρη ή επικαρπία κ.λπ.) που πληροί τις στεγαστικές ανάγκες της οικογένειας ή δικαίωμα πλήρους κυριότητας επί οικοπέδου οικοδομήσιμου που μπορεί αν ανεγείρει οίκημα που καλύπτει τις στεγαστικές του ανάγκες σε δύμο ή κοινότητα με πληθυσμό άνω των 3.000 κατοίκων. Οι στεγαστικές ανάγκες θεωρείται ότι καλύπτονται αν το συνολικό εμβαδόν των ανωτέρω ακινήτων (και των λοιπών αντίστοιχων κληρονομιάίων ακινήτων) είναι 70 τ.μ. προσαυξανόμενα κατά 20 τ.μ. για καθένα από τα δύο πρώτα τέκνα και κατά 25 τ.μ. για το τρίτο και καθένα από τα επόμενα τέκνα του δικαιούχου.

Η απαλλαγή παρέχεται για κατοικία αξίας μέχρι 200.000 ευρώ για κάθε ανήλικο ή άγαμο κληρονόμο και μέχρι 250.000 ευρώ για έγγαμο, ο οποία προσαυξάνεται κατά 25.000 ευρώ για καθένα από τα δύο πρώτα τέκνα και κατά 30.000 ευρώ για το τρίτο και καθένα από τα επόμενα ανήλικα τέκνα, των οποίων την επιμέλεια έχει ο δικαιούχος. Στην αξία περιλαμβάνεται και μία αποθήκη έως 20 τ.μ. και μία θέση στάθμευσης στο ίδιο κτίριο.

Ο Απόστολος Αλωνιάτης είναι οικονομολόγος - φοροτεχνικός, συγγραφέας.

Όλες οι ρυθμίσεις για τις τραπεζικές καταθέσεις

Ο ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ μετά τον θάνατο του δικαιούχου μεταβιβάζεται στους κληρονόμους. Οταν ο κληρονόμος είναι περισσότεροι από έναν, αναλαμβάνει ο καθένας από τον τραπεζικό λογαριασμό το ποσοστό που του αναλογεί, σύμφωνα με τη μερίδα του στην κληρονομία.

Παράδειγμα: Πατέρας απεβίωσε αφύοντας κληρονόμους τα τρία παιδιά του. Τα κάθε παιδί κληρονομεί το 1/3 από

Αν υπάρχει διαθήκη, τότε απαιτείται να είναι σε επικυρωμένο αντίγραφο από έλληνικό δικαστήριο

το ποσό που είναι κατατεθειμένο στον τραπεζικό λογαριασμό.

Για να απαλλαγούν οι φορολογούμενοι από τον φόρο κληρονομιάς για χρήματα που βρίσκονται σε τραπεζικό λογαριασμό θα πρέπει να είναι συνδικαίουχοι. Ενα από τα βασικά χαρακτηριστικά της κατάθεσης σε κοινό λογαριασμό είναι ότι μπορεί να συμφωνηθεί ότι σε περίπτωση αποβίωσης ενός από τους συνδικαίουχους η κατάθεση περιέρχεται αυτοδικαίως στους επιζώντες δικαιούχους.

Η νομοθεσία προβλέπει απαλλαγή φόρου εφόσον συνδικαίουχος (ακόμη και κληρονόμος) προχωρίσει σε ανάλογη χρημάτων (μέρους ή και όλου του ποσού) μετά τον θάνατο κάποιου άλλου από τους συνδικαίουχους. Σημειώνεται ότι σε περίπτωση που συνδικαίουχος είναι και κληρονόμος μπορεί να απαλλάσσεται από τον φόρο κληρονομιάς αλλά όχι από την υποχρέωση υποβολής δηλώσης.

ΤΑ ΕΓΓΡΑΦΑ. Στην περίπτωση που οι κληρονόμοι δεν είναι συνδικαίουχοι στο λογαριασμό του θανόντος τότε για

την ανάλογη των χρημάτων από τον τραπεζικό λογαριασμό του θανόντος θα πρέπει οι κληρονόμοι να έχουν νομιμοποιηθεί στην τράπεζα, για να λάβουν πληροφορίες για το υπόλοιπο του τραπεζικού λογαριασμού και αργότερα να λάβουν το μερίδιό τους. Η τράπεζα θα ζητήσει συγκεκριμένα έγγραφα για να νομιμοποιηθεί κάθε κληρονόμος, όπως ταυτότητα ή διαβατήριο ή πληρεξούσιο που πρέπει να έχει στειλεί από το εξωτερικό προς δικηγόρο ή άλλον αντιπρόσωπο του στην Ελλάδα για αποδοχή κληρονομιάς με τραπεζικό λογαριασμό, ληξιαρχική πράξη θανάτου, πιστοποιητικό εγγυτέρων συγγενών καθώς και πιστοποιητικά περί μη δημοσιεύσεως διαθήκης, μη προσβολής κληρονομικού δικαιώματος και μη αποποιήσεως.

Αν υπάρχει διαθήκη, τότε απαιτείται η διαθήκη σε επικυρωμένο αντίγραφο από το δικαστήριο στην Ελλάδα. Μετά τον έλεγχο των εγγράφων από την τράπεζα και εφόσον επιβεβαιωθεί ότι ο φορολογούμενος που τη προσκόμισε είναι πράγματι κληρονόμος, σε πρώτη φάση στην τράπεζα θα του γνωστοποιήσει το πρόγραμμα κληρονόμους, σε πρώτη φάση στην τράπεζα θα του γνωστοποιήσει το πρόγραμμα κληρονόμησης δηλώσης. Οι προσοχές: Ανάλογα με το ύψος του τραπεζικού λογαριασμού, μπορεί να χρειασθεί ο κληρονόμος να προσκομίσει και κληρονομητήριο. Αν το υπόλοιπο του λογαριασμού είναι σχετικά μικρό, τότε η τράπεζα δεν ζητάει κληρονομητήριο. Αν όμως το υπόλοιπο του τραπεζικού λογαριασμού είναι πάνω από 15.000 ή 20.000 ευρώ τότε θα ζητηθεί και κληρονομητήριο που εκδίδεται από το Ειρηνοδικείο.

